

Και πάσης Ωκεανίας, μέρος δ'

Μικρασιάτες στην Κουινσλάνδη

Μια παρουσίαση του έργου της Αρχιεπισκοπής Αυστραλίας μέσα από το ίδρυμα St John's Community Care από το βορειότερο άκρο του Cape York μέχρι το Μπρίσμπεν και μια σύντομη ιστορία των Ελλήνων της Βόρειας Κουινσλάνδης

Κείμενο-Φωτογραφίες: Γιάννης Δραμινός

Η περίοδος του Α' Βαλκανικού Πολέμου (1912-1913) αποτέλεσε το προοίμιο της μεγάλης και βίαιης εξόδου των Ελλήνων της Μικράς Ασίας. Ακολούθησαν οι μεγάλοι περιορισμοί που θα επιβάλλουν οι Ηνωμένες Πολιτείες στην εισροή μεταναστών το 1920 και το 1924 η τραγωδία της Μικρασιατικής Καταστροφής. Οι πρόσφυγες θα γυρέψουν προορισμούς που να προσφέρουν ένα ασφαλές καταφύγιο και μια νέα ζωή σε κάθε γωνιά του πλανήτη.

Ο Θεόδωρος Βακαλάκης μετανάστευσε στην Αυστραλία το 1912. Έφτασε στο Σίδνεϊ και έπιασε δουλειά στα ορυχεία. Τον Ιούλιο του 1914 θα ξεσπάσει ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος. Η Ελλάδα θα παραμείνει ουδέτερη μέχρι το 1917. Είχε προηγηθεί η κρίση του 1916-1917 και ο Εθνικός Διχασμός. Ο απόηχος των δραματικών γεγονότων που λάμβαναν χώρα στην Ευρώπη θα φτάσει μέχρι την πιο απομακρυσμένη γωνιά της Αυστραλίας. Οι Έλληνες μετανάστες αντιμετωπίζονται ως εσωτερικός εχθρός. Επεισόδια ξεσπούν σε όλες τις μεγάλες πόλεις. Στρατιώτες και πολίτες βανδαλίζουν ελληνικά καταστήματα στο Σίδνεϊ, το Μπρίσμπεν, το Περθ, το Κάλγκουρλι, το Μπάουλντερ. Τον Ιούνιο του 1917 η Κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου θα κηρύξει τον πόλεμο στην Τριπλή Συμμαχία και η Ελλάδα θα ξαναβρεθεί στο ίδιο στρατόπεδο με την Αυστραλία.

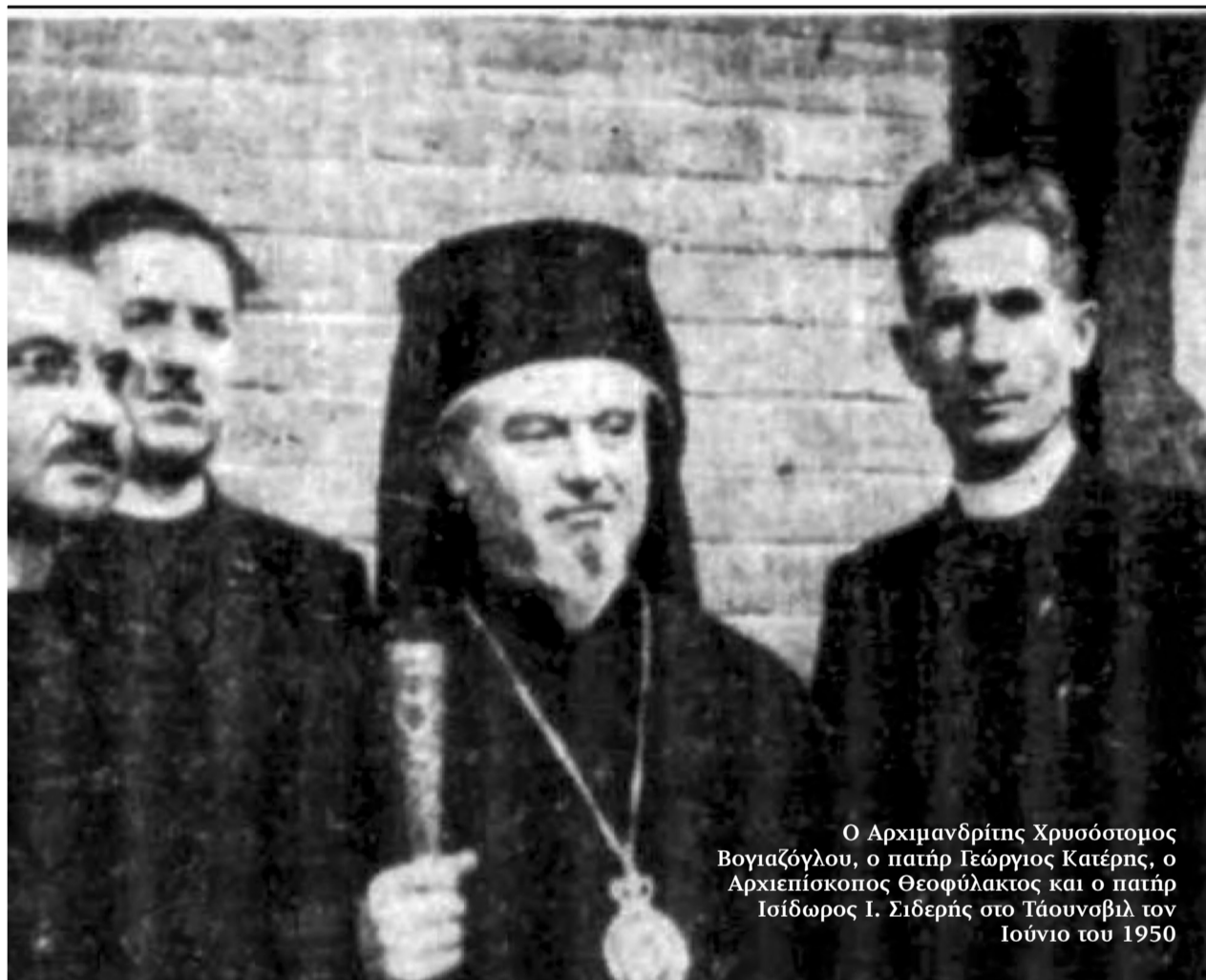
Ο Θεόδωρος Βακαλάκης με τα χρήματα που είχε μαζέψει θα καταφέρει να αγοράσει μια φυτεία με ζαχαροκάλαμα στο Ινισφείλ. Πριν φύγει από την Μικρά Ασία είχε αρραβωνιαστεί. Δεν είχε δει την γυναίκα του για πολλά χρόνια. Ο πατέρας της που είχε πολεμήσει τους Τούρκους θα καταφέρει να ξεφύγει και χωρίς διαβατήριο θα φτάσει στην Αίγυπτο. Μετά από πέντε χρόνια αναμονής θα φύγει κι αυτός για την Αυστραλία με αιγυπτιακά χαρτιά.

Με την Μικρασιατική Καταστροφή χάθηκαν όλα. Η κόρη του θα φύγει με τον αδελφό του Βακαλάκη για την νέα της πατρίδα. Από την Αδελαΐδα θα στείλει το πρώτο της τηλεγράφημα. «Ετοιμάσου για γάμο».

Θα κάνουν πέντε αγόρια. Το πρώτο γεννήθηκε στο Ινισφείλ. Ο δικός του πρωτότοκος στο Μπαμπίντα. Σήμερα στο Βόρειο Κουίνσλαντ ζουν ελληνικής καταγωγής Αυστραλοί πέμπτης γενιάς, απόγονοι των προσφύγων της Μικρασιατικής Καταστροφής, που μιλούν ακόμη ελληνικά.

Ο αδελφός της θα γίνει ιερέας στο Ινισφείλ. Ο Αιδεσιμώτατος Οικονόμος Ισίδωρος Ι. Σιδερός, Ιερατικός Προϊστάμενος της Ελληνικής Ορθοδόξου Κοινότητας Ινισφείλ και Βόρειου Κουινσλάνδης είχε γεννηθεί στην Χερσόνησο της Ερυθραίας, στη Μικρά Ασία και είχε πάει σχολείο στη Χίο. «Έτρεφε ανέκαθεν τον πόθο της στρατεύσης στην Εκκλησία», αλλά η καταστροφή και η μετανάστευση του είχαν επιτρέψει να ακολουθήσει την κλίση του. Χειροτονήθηκε την ημέρα της εορτής του Αγίου Σπυρίδωνος, στις 12 Δεκεμβρίου 1944, στην Αγία Τριάδα του Σίδνεϊ από τον Μητροπολίτη Αυστραλίας Τιμόθεο Ευαγγελινίδη. Με την Πρεσβυτέρα Βασιλεία Γκίλλα είχε παντρευτεί δώδεκα χρόνια πριν.

Ο ιερέας είχε διατελέσει Πρόεδρος της Σχολικής Επιτροπής. Έγινε γνωστός ως ο «ιπτάμενος εφημέριος» γιατί όταν δεν ασκούσε τα ιερατικά του καθήκοντα ταξίδευε με το αυτοκίνητο του

Ο Αρχιμανδρίτης Χρυσόστομος Βογιαζόγλου, ο πατήρ Γεώργιος Κατέρης, ο Αρχιεπίσκοπος Θεοφύλακτος και ο πατήρ Ισίδωρος Ι. Σιδερός στο Τάουνσβιλ τον Ιούνιο του 1950

από χωριό σε χωριό διδάσκοντας «τα ελληνικά γράμματα τα οποία ήταν σχεδόν άγνωστα εις τα δυσκολοπρόσιτα αυτά μέρη της Β. Κουινσλάνδης». Οι περισσότεροι δρόμοι την εποχή εκείνη ήταν χωματόδρομοι και την περίοδο των βροχών γίνονταν απροσπέλαστοι πολλές φορές για μέρες.

Ένα από τα παιδιά που θα μάθουν ελληνικά από τους πρόσφυγες παππούδες και γιαγιάδες και από ιερείς όπως ο πατήρ Ισίδωρος Σιδερός είναι και ο σημερινός πρόεδρος του Αγίου Ιωάννη στο Κερνς, Θεόδωρος Βακαλάκης. Το 1979 θα εγκατασταθεί και θα δραστηριοποιηθεί επιχειρηματικά στο Σίδνεϊ. Την περίοδο εκείνη εκκλησιάζεται στον Άγιο Σπυρίδωνα του Κίνγκσφορντ αλλά δεν έχει ιδιαίτερους δεσμούς με την Αρχιεπισκοπή Αυστραλίας. Το 1992 σε ηλικία 37 ετών, αποφασίζει να επιστρέψει με την σύζυγο του και τα παιδιά του στο Κερνς.

«Όταν επιστρέψαμε», μας λέει ο πρόεδρος του Αγίου Ιωάννη, «υπήρχε μόνο μια ομάδα γονιών που μαζεύονταν σε ένα σχολείο και τα παιδιά μάθαιναν ελληνικούς χορούς. Από εκεί ξεκινήσαμε. Ο ιερέας μας επισκεπτόταν μια φορά το μήνα από το Ινισφείλ και λειτουργούσε στην Αγγλικανική εκκλησία. Οι Αγγλικανοί πουλούσαν τότε μία από τις εκκλησίες τους για 120,000 δολάρια. Χρήματα δεν υπήρχαν αλλά η ανάγκη για ένα δικό μας χώρο που να μπορούμε να εκκλησιαζόμαστε, να μαθαίνουν τα παιδιά μας ελληνικά, να συγκεντρωνόμαστε, να κάνουμε ότι περνούσε από το χέρι μας να διατηρηθεί η ταυτότητα μας, ήταν μεγάλη. Ταξιδεύαμε μέχρι το Ινισφείλ για να κάνουμε Ανάσταση και επιστρέφαμε ώρες μετά τα μεσάνυχτα».

Μάιος του 1993: Όχι πως δεν υπήρξαν εμπόδια καθώς οι Αγγλικανοί είχαν αλλάξει γνώμη και

είχαν αποφασίσει να μην πουλήσουν την εκκλησία τους, αλλά είχε φτάσει η ώρα της Αρχιεπισκοπής Αυστραλίας που είχε αγκαλιάσει το εγχείρημα και είχε ενθαρρύνει τους Έλληνες του Κερνς να προχωρήσουν στην πραγματοποίησή του.

Μέχρι τον Ιούνιο του ίδιου έτους είχε δημιουργηθεί το πρώτο Ενοριακό Συμβούλιο με τους πατήρ Νικόλαο Κουτσώνη, Νικόλαο Πανόπουλο, Γιώργο Ταΐφαλο, Πήτερ Κόμινο, Χέλεν Κεζίλα, Πήτερ Κιλίηλη και Θεόδωρο Μπακαλάκη. Τον Ιούλιο είχε κιόλας υπογραφεί το συμβόλαιο ανάμεσα στην Αρχιεπισκοπή Αυστραλίας και τον πωλητή. Το οικόπεδο που αγοράστηκε στο Ρέντλιντς, επί των οδών Φεργουέδερ (Fairweather) και Μπρίνσμιντ Καμερούντα (Brinsmead Kamerunga), καταλάμβανε έκταση 7 στρεμμάτων και κόστιζε 112,000 δολάρια. Βρισκόταν εντός αγροτικής οικιστικής ζώνης και είχε άδεια ανέγερσης ναού. Στις 5 Σεπτεμβρίου, ο Θεόδωρος Μπακαλάκης έγραφε στα άλλα μέλη του Συμβουλίου:

«Τα σχέδια έχουν ολοκληρωθεί και κατατεθεί στο Υποθηκοφυλακείο. Γνώμη μου είναι ότι η αγορά που κάναμε ήταν η σωστή. Από την τελευταία επικοινωνία μας, τα ζαχαροκάλαμα έχουν κοπεί στο σημείο που θα οικοδομηθεί η εκκλησία και η γη έχει οργωθεί για να απομακρυνθούν τα ριζώματα της παλαιότερης φυτείας. Έχει ήδη τοποθετηθεί μια γαλανόλευκη επιγραφή και τα σχόλια που λαμβάνουμε είτε από μέλη της κοινότητάς μας αλλά και πέραν αυτής είναι θετικά».

Την επόμενη Παρασκευή: Η οικοδόμηση του ναού και τα πρώτα βήματα του Ιδρύματος